

Poštnina plačana v gotovini

19
Cena 2 Din

OPERA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1932/33

André Chénier

Premijera 17. maja 1933

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: M. BRAVNIČAR

LJUBLJANA, NEBOTIČNIK VI. NADSTR.

TELEFON 24-63

**ELEGANCA
TOČNOST
SOLIDNOST**

FRANCOSKI, ANGLEŠKI PLAŠČI

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 17. maja 1933

Umberto Giordano

Opernega skladatelja M. Giordana štejejo poleg Puccinija med največje teatarske tehnike italijanske veristične šole. Pri njegovem delu se vse zgoščuje z izredno preračunljivostjo v dramatičnem učinku. »Dramatski glasbenik mora poslušati tudi z očmi« pravi Nietzsche. Giordano posluša skoraj vedno samo z očmi. Njegova glasba živi samo za sceno in v sceni. Vse je pri njem točno preračunano, vsaka stvar je na pravem mestu in vedno presenetljivo dobro pogodi vsa nastrojenja. Glasbene kvalitete skladatelja Giordana pa daleč nimajo tiste vrednosti kakor njegove odrske. Hladnejši in treznejši je kakor njegov sovrstnik Puccini; Giordanova melodika se izgubi, če jo primerjamo v invenciji in prepričevalnosti s Puccinijevo. Močan in spreten pa je v instrumentaciji. V partituro opere »André Chénier« je vnesel neizpremenjene francoske revolucijske pesmi »Ča ira«, »Carmagnole« in »Marseillaise«, ker jih potrebuje za slikanje okoliša in povečanje odrskega učinka. V splošnem je njegova glasba opisovalnega značaja in večkrat običajna v sredstvih in domislekih, v njenem celotnem nastrojenju pa prevladuje zanosita sanjavnost in elegičnost. Giordanove opere so priljubljene v repertoarjih svetovnih gledališč bolj radi tehnične spretnosti in scenične zrelosti kakor radi glasbeno umetniške vrednosti. Od njegovih desetih oper so najbolj znane »Fedora« in »André Chénier«. V »Fedori« je pel pri premieri v Milanu tenorsko vlogo Caruso in je bil pri njej položen temeljni kamen vseh ponejših Carusovih uspehov.

*

Umberto Giordano je bil rojen l. 1867. v Foggiji. Na neapelskem konservatoriju je dovršil glasbene nauke pri učitelju Paolu Sarrao. Z Verdijem je živel v tesnih prijateljskih stikih, ki so prav gotovo veliko doprinesli k vzgoji in izpopolnitvi Giordanove odrske tehnike; Verdi sam pa je Giordana visoko cenil. V Milanu je živel bohemsko življenje in v teh časih je zložil v baraki nekega kamnoseka opero »André Chénier«, ki je doživela v Milanu na Scali 1896. (isto leto kakor Puccinijeva »Boheme«) svojo krstno predstavo. Libreto »Andréja Chénierja« je napisal znani Puccinijev libretist Luigi Illica.

Giordanove opere so: Mala vita (1892), Kraljica Diaz (1894), André Chénier (1896), Fedora (1898), Sibirija (1903), Marcella (1907), Madame Sans Gêne (krstna predstava na newyorški Metropolitanki 1915.), Giove a Pompei (1931), Okrutna šala (po istoimenski Sem Benellijevi drami, 1925) in njegova zadnja opera »Kralj«. Poleg teh celovečernih oper je Giordano napisal nekaj verističnih enodejank. Umberto Giordano še živi in je pred kratkim bil imenovan za senatorja in člana akademije znanosti.

„André Chénier“

Zgodovinska drama iz časa francoske revolucije. André Chénier je bil franc. pesnik, ki je postal četrto stoletja po svoji smrti slaven v svoji domovini. Umrli je pod giljotino, star komaj 32 let. Saint Beuve je slavil njegovo liriko in ga imenoval liričnega Walterja Scotta v Franciji, ki je antično pobarvan. Pesnikova smrt je vstvarila legendo, ki je bila podlaga opernemu libretu. Dva brata poeta Chénier živita v času strahot francoske revolucije. Sorodna sta si samo po krvi; loči ju politično in pesniško prepričanje. Marija Josip, pesnik revolucije in njenega duha, André, sanjač in pripadnik klasičnega starega veka. Marija Josip je pesnik vžigajoče revolucionarne himne, André pa nežne idile in ljubke elegije po vzoru Properca. Marija Josip je preživel revolucijo, André pa je umrl pod giljotino l. 1794., malo pred Robespierjevimi padcem.

Prva slika Giordanove opere se odigra l. 1789. v provinci, na gradu grofice plemenite Coigny. Pri sijajnem zabavnem večeru so zbrani plemiči, duhovščina in umetniki takratnega Pariza. Družba je v imenitnem razpoloženju. Chénierja izzove družba z zasmehujočim obnašanjem, da improvizira pesem, ki je naperjena proti obstoječemu družabnemu redu in proti hčerki gostiteljice Madeleine. Glas revolucije prekine plesno zabavo. Lačna množica udre pod vodstvom Coignyjevega komornega sluga Gérarda v grad. Sluga Gérard je v službi revolucije. Ko pridrvi na čelu množice v grad, raztrga služabniško livrejo. Navzoča družba preboli ta dogodek in nadaljuje zabavo.

Druga slika se odigrava pet let pozneje l. 1794., ko je bila revolucija v svojem največjem razmahu. V razgibanih uličnih slikah vidimo osebnosti in različne dogodke iz revolucije: Robespierre, Barras, Tallien; voz z obtoženci, razburjena množica itd. André Chénier je že na črni listi javnega tožitelja. Noče pobegniti, pa tudi anonimna pisma neke dame ga mikajo da ostane. Pisateljica pisem je Madeleine de Coigny (historična oseba in grande amoureuse tistih časov), ki pride na sestanek po noči v temno ulico. Besede ljubezni vzplamtijo občutljivo dušo mladega pesnika in oba si obljubita večno zvestobo. Pri sestanku jih zaloti bivši komorni sluga Gérard, ki je pri revo-

lucionarjih mogočen in ugleden mož, Madeleine pa zelo naklonjen. Gérard je v dvoboju s Chénierjem ranjen, zamolči pa razburjeni množici svojega nasprotnika, da reši Madeleini zaščitnika. Chénierja zaprejo.

Tretja slika. V sejni dvorani si Gérard očita, ker so obtožili pesnika in ga postavili pred sodišče. Madeleine je pripravljena vse žrtvovati za rešitev Chénierja. Njena požrtvovalnost gane Gérarda tako, da si tudi sam prizadeva rešiti Chénierja: sodnikom izjavi, da ga je po krivem obdolžil in jih prosi, da bi ga ne izročili objemu smrti. Gérard objame in poljubi Chénierja; na tem mestu pa je mogoča ena sama razsodba: smrt.

Četrta slika. Madeleine se odloči, da bo delila usodo s svojim dragim. Madeleine stopi prostovoljno na mesto neke obsojenke in jo skrivoma zamenja. V zadnji sliki sta oba v ječi. Ljubezen je zmagovalka. Skupno vstopita v voz, da jih odpeljejo združene pod giljotino.

Pesmi iz opere André Chénier, ki jih prinašamo na tem mestu prav plastično prikazujejo značaj in bistvo glavnega junaka.

André Chénier improvizacija.

Nekoč splaval mi pogled v jasne je višave,
v slapovih bisernih in zlatih,
z neba je solnce lilo in zagrnilo širne daljave;
kakor zakladnica svet je sijal.
Nad njim obok se nebeški je lesketal.
Iz zazibale so se poljane
in veter dahnil s poljubom rahlim je vame.
Zavriskal v meni je maj:
dajte, da vas objamem
cvetoča plodna polja, moj rodni kraj.
In stopil sem pred božji oltar,
pokleknil med ljudstvo sem verno
in lakomnost sem videl neizmerno,
kako prežala je pohlepno na darove
in videl roke sem surove,
ki so starca odgnale,
a same slepo so grabile in jemale.
In po deželi šla je kletev,
preklinjala je borne grude borno žetev
in gosposko nenasitno, ki po krivici jemlje,
kar je izvalil kmet iz svoje lastne zemlje.
In kaj pravi plemstvo v svojem izobilju na to? —
Od čistega usmiljenja je sijalo prej le tvoje oko,
slutila mi je duša bližino angela in rekla:
To lepota prava je življenja.
A tvoje hladne besede so navdale me vsega z žalostjo
brezmejno...
Devojčica prelepa, od poeta resnice ne zavračaj,
poslušaj:

Le kdor je brez srea,
roga volji se stvarstva,
volji boga; ker on poslal
nam ljubezen je z neba!

André Chénierjev zagovor.

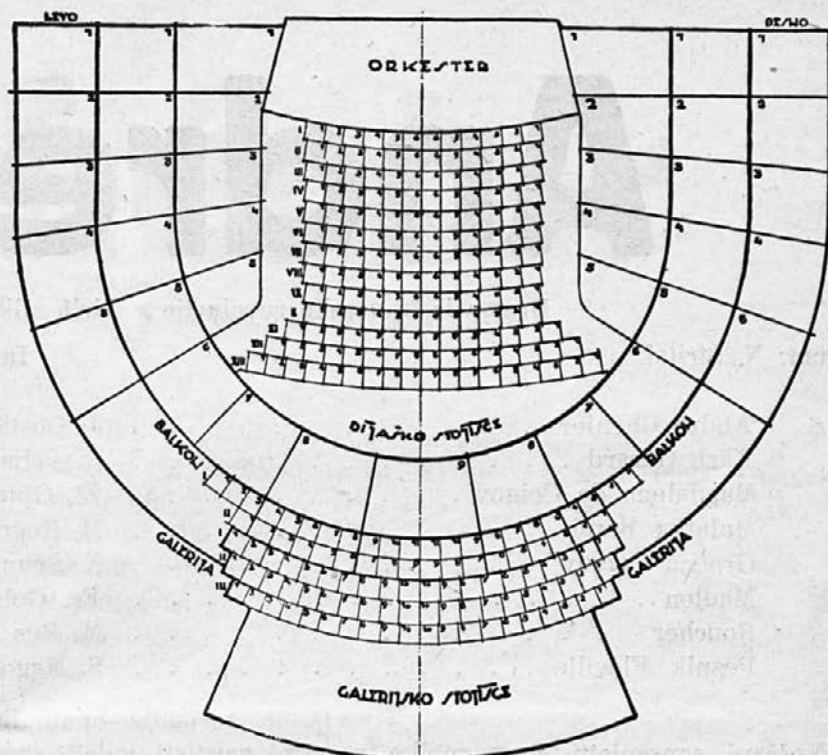
Da, bil vojak sem,
ne bojim se ne smrti
ne vraga, ne podlosti,
ki me tu čaka.
In bil sem pesnik,
boril sem se s peresom
proti hinavstvu in licemerstvu!
A s svojim glasom sem bodril domovino.
Jadra so mi bila čista in snežnobela
in ponosno so v solncu na jamborih blestela
in plul z njimi sem varno
v morja pod daljna obzorja ...
Če so se zdaj vetrovi razjezili
in med čeri mi ladjo nakrenili,
kaj morem? Naj!
A prej ko razbije se ob pečine,
razvijem zastavo z napisom: Domovina!
Vse tvoje blato je ne dosežel!
Jaz nisem izdajalec!
Ubij me, ne jemlji mi časti!

Čitanje verzov.

Kadar se dan pomladni
v nočno temo zagrne,
zarja v nebu se utrne,
poljub pošlje mu zadnji.
Prav tako sije v trpljenje
milina poezije,
predno me noč zakrije,
predno konča življenje.
Po tej žalostni poti
so boljši že hodili,
smrti šli so naproti
in niso se plašili.
In če takoj usoda mi življenja nit prestriže,
še predno moja trudna roka zadnji stih napiše.
Naj! Če le ti pri meni, poezije boginja sladka.
S poljubom zadnjim, rahlim me še enkrat navdahni,
naj privre enkrat še pesem iz teh zmučenih prsi,
zato veljal bo tebi dih moj poslednji v smrti.

Prevedel Niko Štritof.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

A. PRELOČ

Ljubljana, Marijin trg - Tel. 3456

André Chénier

Drama iz francoske revolucije v štirih slikah, Napoleona I. Illica, prevedel N. Štritof. Uglasbil U. Giordano.

Dirigent: N. Štritof.

Inscenator: Uljanišev.

Režiser: prof. O. Šest.

André Chénier	J. Gostič
Karl Gérard	R. Primožič
Magdalena de Coigny	Zl. Gjungenac
Mulatka Bersi	M. Kogejeva
Grofica Coigny	N. Španova
Madlon	Fr. Golob-Bernard
Roucher	M. Rus
Pesnik Fléville	S. Magolič

Tinville, javni tožilec	S. Magolič
Sansculotte Mathieu, nazvan »Populus«	D. Zupan
Incroyable	V. Janko
Opat, pesnik	J. Rus
Schmidt, ječar v Saint Lazzare	A. Sekula
Majordomus	* * *
Dumas	A. Perko

Dame, gospodje, opati, lakaji, vojaki, godbeniki, sluge, paži, stradajoči.
Meščani, sansculotti, carmagiolke, narodni gardisti, vojaki republike, prodajalci, mervilleuse, incroyabli, predstavniki nacije, sodniki.
Učitelj glasbe, Albert Roger, Filanorinelli, porotniki, jetniki, obsojenci,
Horacij Koklit, Robespierre, Barras, stari Gérard itd.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec po pol 23.

Parter: Sedeži I. vrste	Din 48.—
„ II. - III. vrste	42.—
„ IV. - VI.	37.50
„ VII. - IX.	33.50
„ X.	29.50
„ XI.	26.50
Lože Lože v parterju	158.—
„ I. reda 1-5	158.—
„ 6-9	188.—

Nadaljni ložni sedeži	Din 27.—
„ I. red	32.—
Balkon: I. vrsta	26.50
„ II.	21.50
„ III.	16.50
„ I. sedež	21.50
„ II.	16.50

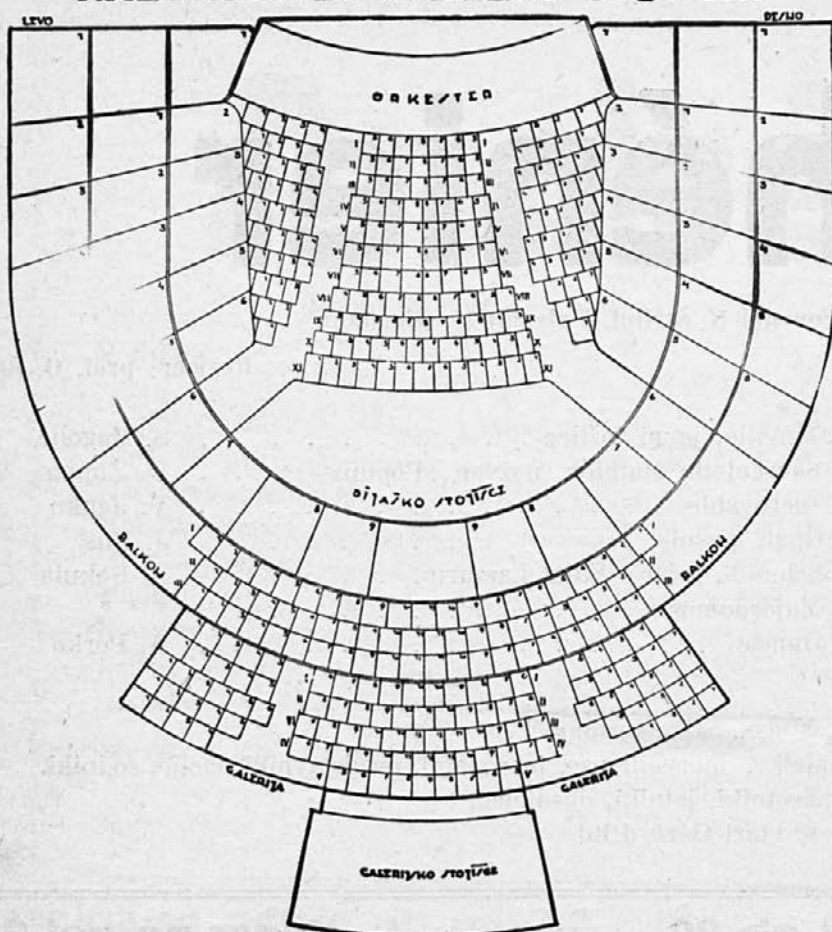
Galerija: Sedeži I. vrste	Din 15.—
„ II.	12.50
„ III.	12.50
„ IV.	10.50
„ V.	10.50
Stojišče	4.50
Dijaško stojišče	7.50

Predpisana taksa za penzond je vračunana v cenah

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagovnem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

MEINL-ova KAVA

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Bonboni, čokolade, bonbonijere, pecivo,
sadni soki, marmelade

ŠUMI

LJUBLJANA, GRADIŠČE 7-9

Tovarniška zaloga

Vedno sveže blago Nizke cene